

Windows® 10

Praktická příručka

Karel Klatovský

Nakladatelství a vydavatelství

ComputerMedia

Vzdělávání, které baví
www.computermedia.cz

Obsah

1. Úvod.....	10
1.1 Edice systému Windows 10	10
1.2 Novinky ve Windows 10	12
1.3 Dotykové ovládání	13
2. Instalace	15
2.1 Systémové požadavky	16
2.2 Příprava instalačního USB/DVD	16
2.3 Nová instalace systému.....	17
2.4 Upgrade	25
2.4.1 Online upgrade.....	26
2.5 Souběh více systémů	27
3. Plocha a Průzkumník	31
3.1 Práce na ploše	32
3.1.1 Vytvoření zástupce	32
3.1.2 Přístup k systémovým nástrojům	33
3.1.3 Vypnutí/restart počítače.....	34
3.1.4 Virtuální plochy.....	35
3.1.5 Hlavní panel.....	36
3.2 Centrum akcí	39
3.3 Práce s Průzkumníkem.....	41
3.3.1 Soubory a složky.....	45
3.3.2 Vytvoření nové složky.....	46
3.3.3 Vytvoření nového souboru	46
3.3.5 Kopírování složky či souboru	47
3.3.6 Přesunutí složky či souboru	48
3.3.7 Odstranění složky či souboru.....	48
3.3.8 Přejmenování složky či souboru	48
3.3.9 Zjištění vlastností složky či souboru	49
3.3.10 Komprimace a dekomprimace.....	49
3.3.11 Knihovny	50
3.3.12 Další operace v Průzkumníkovi.....	51
3.3.13 Práce s diskovými jednotkami	52
3.4 Přepínání aplikací.....	54
3.5 Rozmístění oken aplikací	54
3.6 Uzavření aplikací	56
4. Nabídka Start.....	57
4.1 Vyhledávání.....	58
4.2 Práce s dlaždicemi	58
4.2.1 Změna umístění	58
4.2.2 Změna velikosti	59
4.2.3 Odebrání.....	60
4.2.4 Seskupení	60
4.2.5 Další možnosti.....	60



5. Aplikace Windows 10	62
5.1 Jak používat aplikaci Pošta?	62
5.2 Kalendář	64
5.3 Lidé.....	65
5.4 Budíky a hodiny.....	66
5.5 Zprávy.....	67
5.6 Počasí	68
5.7 Jak používat aplikaci Mapy?.....	68
5.8 Fotky	70
5.9 Sport.....	70
5.10 Fotoaparát	71
5.11 Hlasový záznam.....	71
5.12 Store	72
6. Desktopové aplikace Windows 10.....	75
6.1 OneDrive.....	75
6.2 Malování.....	79
6.3 WordPad.....	80
6.4 Poznámkový blok	81
6.5 Výstřižky.....	81
6.6 Kalkulačka	82
6.7 Mapa znaků.....	82
6.8 Rychlé poznámky	83
7. Uživatelské účty	85
7.1 Typy účtů.....	86
7.2 Základní správa	87
7.3 Pokročilá správa.....	88
7.4 Další operace s účty.....	90
8. Bezpečnost	91
8.1 Windows Defender	91
8.2 Firewall	94
8.3 Aktualizace systému.....	97
8.4 Hesla.....	100
8.5 Zabezpečení rodiny.....	105
8.6 Řízení uživatelských účtů.....	107
8.7 Šifrování dat	108
8.8 SmartScreen	111
9. Nastavení systému	113
9.1 Nastavení počítače.....	113
9.1.1 Systém.....	114
9.1.2 Zařízení	114
9.1.3 Síť a internet.....	115
9.1.4 Přizpůsobení.....	116

9.1.5 Účty.....	117
9.1.6 Čas a jazyk	118
9.1.7 Usnadnění přístupu.....	119
9.1.8 Soukromí	119
9.1.9 Aktualizace a zabezpečení	120
9.2 Ovládací panely	120
9.2.1 Systém a zabezpečení	121
9.2.1.1 Zabezpečení a údržba	122
9.2.1.2 Brána firewall	122
9.2.1.3 Systém	122
9.2.1.4 Možnosti napájení.....	125
9.2.1.5 Historie souborů.....	126
9.2.1.6 Nástroj BitLocker Drive Encryption.....	126
9.2.1.7 Prostory úložišť.....	126
9.2.1.8 Pracovní složky.....	127
9.2.1.9. Nástroje pro správu	128
9.2.2 Síť a internet	132
9.2.2.1 Centrum síťových připojení a sdílení.....	132
9.2.2.2 Domácí skupina	133
9.2.2.3 Možnosti internetu.....	133
9.2.3 Hardware a zvuk.....	134
9.2.3.1 Zařízení a tiskárny.....	134
9.2.3.2 Přehrát automaticky.....	134
9.2.3.3 Zvuk.....	135
9.2.3.4 Možnosti napájení.....	135
9.2.3.5 Zobrazení.....	135
9.2.4 Programy	135
9.2.4.1 Programy a funkce	135
9.2.4.2 Výchozí programy.....	136
9.2.5 Uživatelské účty	137
9.2.6 Vzhled a přizpůsobení	137
9.2.6.1 Individuální nastavení	137
9.2.6.2 Zobrazení.....	138
9.2.6.3 Hlavní panel a navigace.....	140
9.2.6.4 Centrum usnadnění přístupu	140
9.2.6.5 Možnosti Průzkumníka souborů.....	140
9.2.6.6 Písma	141
9.2.7 Hodiny, jazyk a země či oblast.....	142
9.2.7.1 Datum a čas.....	142
9.2.7.2 Jazyk.....	142
9.2.7.3 Oblast.....	143
9.2.8 Usnadnění přístupu.....	143
9.2.8.1 Centrum usnadnění přístupu	143
9.2.8.2 Rozpoznávání řeči	145
10. Síť a internet.....	146
10.1 Klasická síť.....	146
10.2 Bezdrátové sítě.....	146
10.3 Základní nastavení.....	148
10.4 Domácí skupina.....	150



10.5 Sdílení	151
10.5.1 Sdílení tiskárny	152
10.5.2 Sdílení složek	153
10.6 Microsoft Edge	154
11. Multimédia a zábava	159
11.1 Windows Media Player	159
11.1.1 Otevření a přehrávání souborů a CD	159
11.1.2 Vypalování CD	161
11.1.3 Kopírování CD	162
11.1.4 Synchronizace s přehrávačem	164
11.2 Přehrávání DVD	165
11.3 Fotky	165
11.3.1 Pokročilý tisk fotek	166
11.4 Hry	167
11.5 Movie Maker	167
11.5.1 První spuštění	168
11.5.2 První kroky	170
11.5.3 Import videa	171
11.5.4 Titulky	173
11.5.5 Animace	175
11.5.6 Vizuální efekty	176
11.5.7 Nastavení projektu	176
11.5.8 Zobrazení	177
11.5.9 Nástroje videa	177
11.5.10 Nástroje hudby	178
11.5.11 Práce s projektem	179
11.5.12 Možnosti sdílení filmu	180
11.5.13 Export a další použití	181
11.5.14 Závěr	182
11.6 Fotogalerie	182
12. Další nastavení a řešení problémů	187
12.1 Komplettní systémové informace	187
12.2 Správce úloh	188
12.3 Správce zařízení	191
12.4 Správa disků	191
12.5 Ovladače	193
12.6 Zálohování a obnova	197
12.6.1 Zálohování	197
12.6.2 Obnovení dat	200
12.6.3 Obnovení systému	203
12.7 Aktivace systému	204
12.8 Průvodce pro telefon	205
12.9 Práce s více monitory	207
12.10 Optimalizace výkonu počítače	208
12.11 Jak využívat virtualizaci?	209
13. Klávesové zkratky	213



1. Úvod

1.1 Edice systému Windows 10

Systém **Windows 10** zachoval zjednodušení nabídky edic podobně, jako operační systém **Windows 7**. Zejména pro uživatele tohoto staršího systému tak bude toto zpřehlednění velkým benefitem. Však si vzpomeňte na nabídku edic **Windows 7**:

- **Windows 7 Starter**
- **Windows 7 Home Basic**
- **Windows 7 Home Premium**
- **Windows 7 Professional**
- **Windows 7 Enterprise**
- **Windows 7 Ultimate**

A to ještě některé z těchto edic byly dostupné ve verzích s označením **N** a **KN**, které vznikly pro Evropskou unii a Koreu z důvodu jistých licenčních sporů a dodržování místních zákonů. Tyto verze např. neobsahovaly přehrávač **Media Player** a další vybrané technologie.

U **Windows 10** je nabídka mnohem jednodušší, a to následovně:

- **Windows 10 Home**
- **Windows 10 Pro**
- **Windows 10 Enterprise**
- **Windows 10 Education**
- **Windows 10 IoT** (pro jednoúčelová zařízení, tzv. *Internet of Things* – internet věcí)

Jednou z verzí, ke které se ale běžný koncový zákazník příliš nedostane, je **Windows 10 Enterprise**. Jedná se o edici pro zákazníky s multilicenční smlouvou, jež obsahuje některé vybrané technologie, které se používají ve větších firemních prostředích, jako jsou **DirectAccess**, **BranchCache** a další. To jsou funkce (ač vylepšené), které byly dostupné i ve **Windows 8**.

Další, specifickou verzí je pak **Windows 10 Education**, která navíc kromě ostatních verzí obsahuje např. snadnou podporu pro upgrade z předchozí verze v edici **Home** na **Windows 10** v edici **Pro**.

Pokud si uvědomíme, že **Windows 10 Enterprise** je edice pro velké společnosti, **Windows 10 Education** pro vzdělávací sektor a **Windows 10 Pro** zejména pro firemní zákazníky vyžadující doménové prostředí, skupinové politiky, šifrování disků apod., má běžný koncový zákazník o výběru edice naprosto jasno – pochopitelně si vybere edici nazvanou **Windows 10 Home**, která obsahuje vše, co běžný domácí uživatel potřebuje. Nicméně pokud zjistíte, že šifrování **BitLocker** je přesně to, co vám chybí, není problém si pořídit např. verzi **Pro**.

Funkce	Home	Pro	Enterprise	Education
Vylepšená nabídka Start	✓	✓	✓	✓
Antivirový program Windows Defender a bezpečnostní brána Windows Firewall	✓	✓	✓	✓
Rychlý start s podporou funkcí Hiberboot a InstantGo	✓	✓	✓	✓
Podpora šifrovacích čipů TPM	✓	✓	✓	✓
Funkce spoříče baterie	✓	✓	✓	✓
Virtuální plochy	✓	✓	✓	✓
Vylepšené přichytávání oken do kvadrantů	✓	✓	✓	✓
Vylepšené přichytávání oken mezi více monitory	✓	✓	✓	✓
Funkce Continuum pro snadný přechod mezi režimy tablet/PC	✓	✓	✓	✓
Nový internetový prohlížeč Edge	✓	✓	✓	✓
Šifrování zařízení	✓	✓	✓	✓
Připojení do domény		✓	✓	✓
Skupinové politiky		✓	✓	✓
Šifrování Bitlocker		✓	✓	✓
Vzdálená plocha		✓	✓	✓

Pokračování tabulky na následující straně. ►



Pokračování tabulky z předchozí strany:

Funkce	Home	Pro	Enterprise	Education
Virtualizační Hyper-V klient		✓	✓	✓
Přřazený přístup		✓	✓	✓
Direct Access			✓	✓
Windows To Go			✓	✓
AppLocker			✓	✓
BranchCache			✓	✓
Side-loading firemních aplikací	✓	✓	✓	✓
Správa mobilních zařízení (MDM)	✓	✓	✓	✓
Připojení do Azure Active Directory		✓	✓	✓
Windows Store pro organizace		✓	✓	✓
Snadný upgrade z edice Pro na edici Enterprise		✓	✓	
Snadný upgrade z edice Home na edici Education	✓			✓
Microsoft Passport	✓	✓	✓	✓
Enterprise Data Protection		✓	✓	✓
Credential Guard			✓	✓
Device Guard			✓	✓
Windows Update for Business		✓	✓	✓
Current Branch for Business		✓	✓	✓
Long Term Servicing Branch			✓	

1.2 Novinky ve Windows 10

Ať již provedete čistou novou instalaci nebo upgrade, jako první novinku uvidíte kromě online účtu novou přihlašovací obrazovku, novou nabídku **Start** s aktivními dlaždicemi a další.





Nový internetový
prohlížeč **Microsoft
Edge**

Těch novinek je ale více a mezi ty nejdůležitější patří zejména tyto:

- vylepšené uživatelské rozhraní pro práci na tabletu i klasickém PC,
- bezpečnější přihlašování pomocí funkce **Windows Hello** a **3D rozpoznávání obličejů uživatele** (s podporovaným hardware),
- podpora pro hraní her z konzole **Xbox** na počítači s Windows 10,
- nový internetový prohlížeč **Microsoft Edge**
- nové dotykové aplikace **Office Mobile**,
- podpora přihlašování do systému a obchodu **Windows Store** pomocí účtu **Office 365**,
- vylepšená podpora pro práci s více monitory s jiným rozlišením,
- snadnější nákup a distribuce aplikací z **Windows Store**,
- funkce **Continuum**, která z vašeho **Windows 10** telefonu udělá mobilní počítač,
- nová funkce pro práci s virtuálními plochami,
- vylepšené přichytávání oken k okrajům obrazovky,
- spouštění aplikací z **Windows Store** v režimu okna,
- a další.

1.3 Dotykové ovládání

Jak bylo již napsáno, systém **Windows 10** byl od počátku navrhován a upravován pro použití dotykového ovládání i jako jediného způsobu ovládání. Ačkoliv tato kniha je psána primárně pro uživatele klasického počítače, bez problémů jí můžete využít i pro **Windows 10** na tabletech či na počítačích s dotykovou obrazovkou. Stačí, když si namísto slova počítač téměř všude dosadíte slovo tablet nebo obecnější „zařízení“. Pak se jen stačí naučit a pochopit následující dotykové ovládání a gesta, která nahrazují ovládání myši.

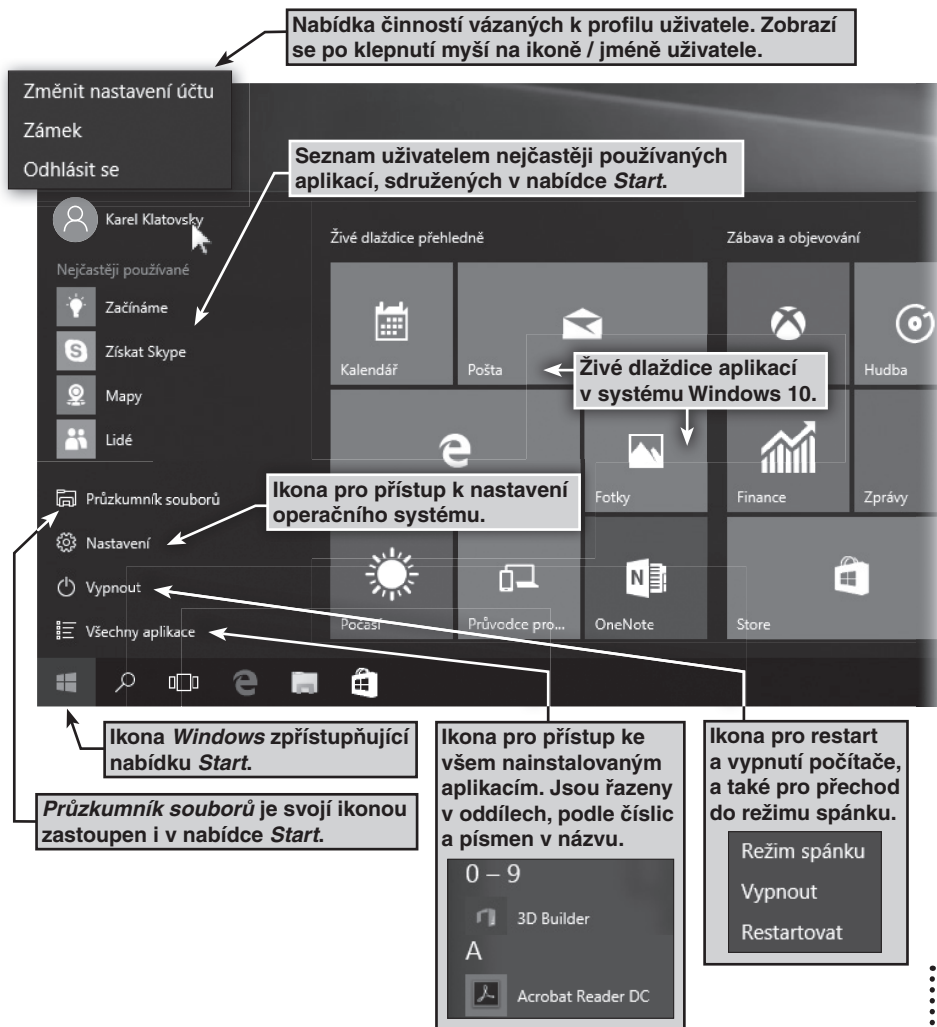
Název	Jak to provést?	Co to provede?
Klepnutí 	Prstem klepněte na vybranou položku, tlačítko apod.	Otevře (zobrazí) danou položku, má stejnou funkci jako kliknutí levým tlačítkem myši.
Podržení 	Položte prst na danou položku a chvíli jej držte.	Zobrazí se nabídka relativní k tomu, na čem jste drželi prst. Je ekvivalentem kliknutí pravého tlačítka myši.

Pokračování tabulky na následující straně. ►

4. Nabídka Start

Nejviditelnější změnou nových **Windows 10** je zcela jistě již několikrát zmiňovaná nabídka **Start**, která je aktivní, zobrazená v levém dolním rohu (u klasických PC) nebo přes celou obrazovku (tablety) a s novými prvky i vlastnostmi.

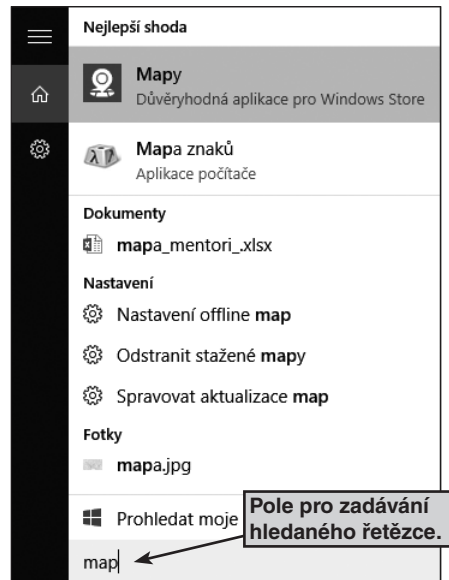
To, jak jsou dlaždice velké, seskupené a umístěné lze poměrně snadno změnit a můžete si tak celou nabídku **Start** upravit dle vlastních potřeb. Nabídku **Start** je možné kdykoliv vyvolat stisknutím klávesy **Windows** (nachází se mezi levým **Ctrl** a **Alt**) nebo klepnutím na ikonu **Windows** v levém dolním rohu či stisknutím příslušného tlačítka na tabletu.



4.1 Vyhledávání

V rámci nabídky **Start** nenaleznete žádné dialogové okno nebo pole pro zadání vyhledávaného výrazu. Je to dáno tím, že vlastně celá nabídka **Start** je jedno velké vyhledávací pole. Jakmile máte totiž nabídku **Start** zobrazenou, stačí začít psát vyhledávaný výraz a automaticky se vám začne prohledávat celý počítač na nastavení, soubory, dokumenty apod., které v sobě obsahuje zadaný výraz.

Druhou možností, jak vyhledávat soubory na počítači nebo prohledávat nastavení počítače je pomocí ikony lupy (**Prohledat Windows**), která se nachází na hlavním panelu vpravo od tlačítka **Start**. Po klepnutí na toto tlačítko se zobrazí vyhledávací dialogové okno, kam stačí zadat požadovaný výraz.



4.2 Práce s dlaždicemi

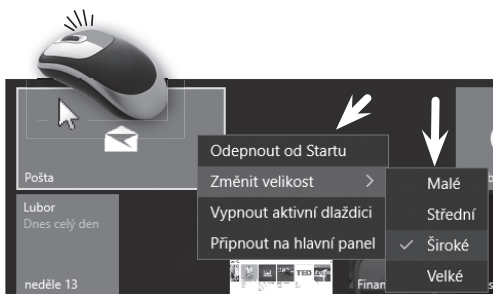
Samozřejmě, že umístění a další atributy zobrazených dlaždic a zástupců aplikací nejsou neměnné a lze je poměrně mnoha způsoby upravit k obrazu svému. S dlaždicemi můžete provádět opravdu mnoho operací, o čemž se můžete přesvědčit z následujících řádků.

4.2.1 Změna umístění

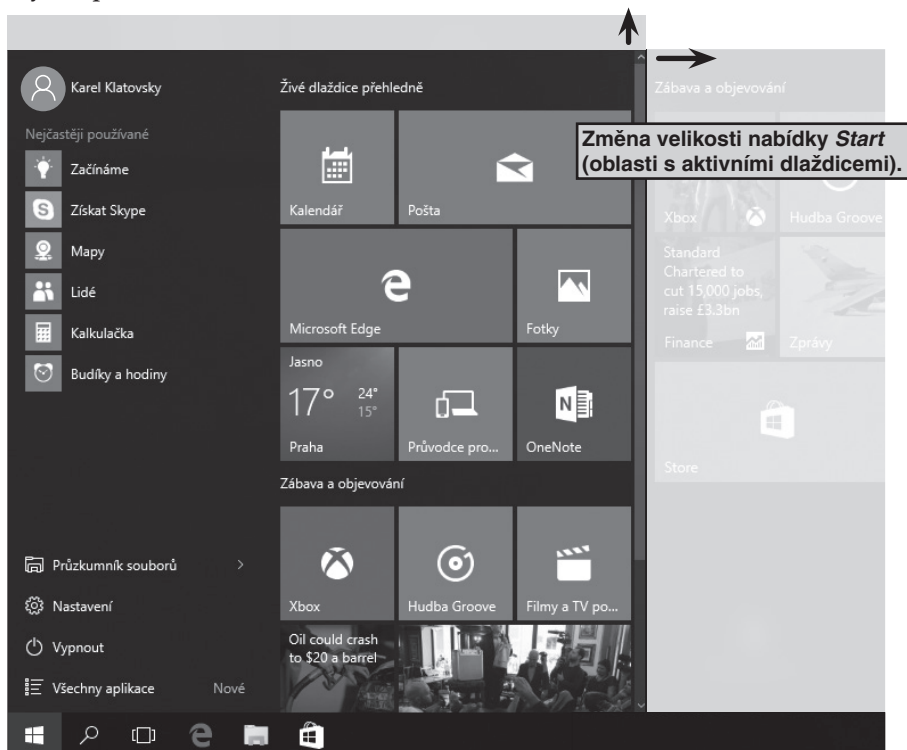
Zřejmě každý uživatel chce mít nejčastěji používané aplikace hned tzv. „na očích“ a na prvním nebo jednom z prvních míst v pořadí. Toho je možné docílit poměrně snadno a to prostým přetažením dlaždice na nové umístění. Stačí tedy chytit kurzorem myši požadovanou dlaždici aplikace nebo zástupce a přetažením ji přemístit na nové místo. Tímto způsobem si můžete upravit nabídku **Start** přesně tak, jak potřebujete. U dotykových zařízení stačí na vybrané dlaždici podržet chvíli prst, do chvíle, než ostatní dlaždice zešednou. Následně stačí tažením prstu dlaždici přesunout na nové umístění.

4.2.2 Změna velikosti

Možná jste si všimli, že některé dlaždice vestavěných aplikací jsou větší, než ostatní. A může se např. právě jednat o aplikaci, kterou nepoužíváte často a stačila by vám její menší varianta a naopak, u některé vámi často používané aplikace byste si přáli zvětšení příslušné dlaždice. Tato úprava je pochopitelně možná, stačí klepnout pravým tlačítkem myši na vybranou dlaždici a ze zobrazené nabídky vybrat položku **Změnit velikost** a následně si jen vybrat tu, která vám nejvíce vyhovuje.



U změny velikosti je ale vhodné se ještě chvíli pozastavit. Nově lze v systému **Windows 10** měnit i velikost nabídky **Start** a to tak, že najedete kurzorem myši k jejímu pravému nebo hornímu okraji a následně pohybem myši v příslušném směru zvětšíte nebo zmenšíte tuto nabídku.





5. Aplikace Windows 10

Další, velice výraznou částí systému **Windows 10** jsou **aplikace**. V této části knihy se budu zabývat **aplikacemi vestavěnými**, tj. těmi, které najdete jako **součást systému** ihned po instalaci. Jedná se o aplikace vytvořené v novém designu, díky kterému jsou uzpůsobeny i pro bezproblémové dotykové ovládání, u kterého není (a ani nemůže být) ovládání prsty tak přesné, jako kurzorem myši. Oproti všem vestavěným moderním aplikacím, i těm, které najdete v rámci systému i katalogu aplikací **Windows Store** je ve **Windows 10** jedna velká změna – tyto aplikace již nemusí být spouštěny pouze v celoobrazovkovém režimu, ale mohou být spouštěny i v okně tak, jak jste zvyklí z klasických desktopových aplikací. Jaké vestavěné aplikace tedy ve **Windows 10** např. najdete?

Jsou to: **Pošta**, **Kalendář**, **Lidé**, **Budíky a hodiny**, **Zprávy**, **Počasí**, **Mapy**, **Fotky**, **Sport**, **Fotoaparát**, **Xbox** a **Kalkulačka**.

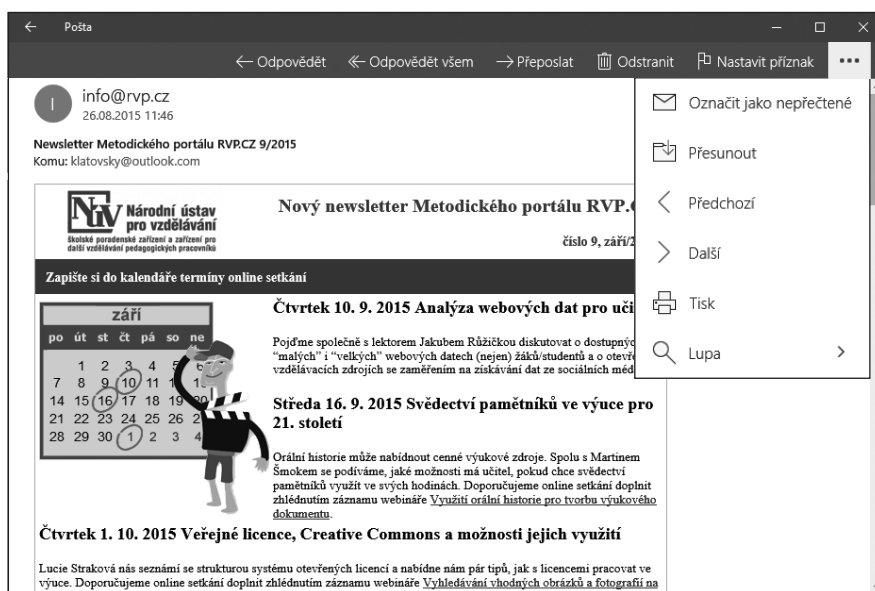
Jak vidíte, je jich poměrně velké množství a protože se většinou jedná (minimálně graficky) o aplikace, se kterými jste se v předchozích verzích systému **Windows 7** a starších nesetkali, podrobně si nyní představíme jejich využití, možnost a funkce. Velké množství z výše uvedených aplikací má smysl používat, jestliže vlastníte **účet Microsoft** a ještě lépe, pokud jste si jej nastavili jako výchozí pro přihlašování do systému Windows. V tom případě vám pak odpadá i jakákoliv nutnost počáteční konfigurace těchto aplikací. Dá se očekávat, že funkce těchto aplikací se bude s postupem času rozšiřovat. Vestavěných aplikací je v systému samozřejmě ještě více, ale níže popsané představují jakýsi průřez běžnou aktivitou uživatele.

5.1 Jak používat aplikaci Pošta?

Jednou z nejpoužívanějších **Windows 10** aplikací bude pravděpodobně **Pošta**. U této aplikace (a pochopitelně i dalších) poznáte jednu z mnoha výhod přihlašování pomocí **účtu Microsoft**. Není totiž potřeba konfigurovat žádné poštovní nastavení, vše je provedeno naprosto automaticky a po prvním spuštění (a vlastně v závislosti na nastavení aktivních dlaždic i v nabídce **Start**) vidíte svoje emaily. Vzhled aplikace vychází jak ze vzhledu klasické desktopové aplikace **Outlook**, tak ze vzhledu webové freemailové

služby **Outlook** (dříve **Hotmail**). To znamená, že v levém sloupci máte přehled všech svých složek, další sloupec ukazuje seznam emailů v dané složce a další, poslední sloupec pak zobrazuje už samotný email.

Prostředí tohoto emailového klienta je velice prosté, ale pro základní použití zcela dostačující. Po klepnutí na doručený email se email okamžitě otevře a v horním řádku se zobrazí příkazy pro jeho další zpracování (**Odpovědět**, **Odpovědět všem** a další), přičemž další příkazy se zobrazí po klepnutí na ikonu tří teček v pravém rohu. Kromě toho je možné klepnout kdekoliv v aplikaci pravým tlačítkem myši na email pro zobrazení nabídky dalších příkazů.




Jakmile kliknete na tlačítko pro vytvoření nového emailu (+ **Nová pošta**), zobrazí se nové prostředí, ve kterém v horní části máte možnost zadat příjemce emailu, přes tlačítko **Kopie** a **Skrytá kopie** pak můžete vložit příjemce do kopie a skryté kopie. V horní části se nachází karty **Formát**, **Vložení** a **Možnosti** s příkazy pro další pokročilejší funkce při správě emailu.

Pokud chcete změnit další nastavení aplikace **Pošta**, je možné klepnout v dolní části na ikonu ozubeného kola. V zobrazené nabídce pak naleznete příkazy pro správu emailových účtů, podpisů, obrázku na pozadí a mnoho dalších nastavení. Není tak třeba problém si přidat vaše další poštovní účty, které rádi používáte, jako jsou např. Seznam.cz, Gmail.com a podobně.

6. Desktopové aplikace Windows 10

Ačkoliv je čím dál více kladen důraz zejména na nové aplikace v moderním stylu, i nadále jsou součástí systému populární nástroje a doplňky, jež vám usnadní různé aktivity, které na počítači děláte nebo chcete dělat. Pojďme se tedy podívat na ty nejzajímavější a nejpoužívanější nástroje a aplikace. Spuštění všech těchto aplikací se provádí standardně z nabídky **Start** zadáním příslušného názvu.

6.1 OneDrive

Služba OneDrive je datové úložiště společnosti  **OneDrive** Microsoft, které nabízí uživatelům možnost uložení jejich vlastních dat do datových center společnosti Microsoft, které jsou bezpečnější a jistější, než nějaké neznámé služby. Nicméně se zdaleka už nejedná pouze o úložiště dat pro uživatele, ale Microsoft jej již od příchodu **Windows 8** využívá jako datové úložiště pro mnoho dalších služeb a nástrojů. Přes **OneDrive** se tak synchronizuje nastavení online uživatelského účtu **Microsoft** nebo se zde ukládají obnovovací klíče šifrovací technologie **BitLocker**. I když byste se rozhodli z nějakého důvodu nevyužívat pro přihlášení do **Windows 10** online účet **Microsoft**, i tak si můžete přístup ke službě **OneDrive** pochopitelně zřídit a vřele vám to doporučuji.

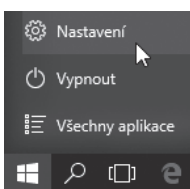
Pro využívání služby **OneDrive** (a obecně jakýchkoliv služeb od společnosti Microsoft) je zapotřebí mít účet **Microsoft**. Pokud např. používáte emailové řešení **Outlook.com** nebo jste si vytvořili online účet během instalace systému **Windows 10**, tak již tento **Microsoft účet** máte. Nicméně jestliže jej nemáte, je možné si ho vytvořit během pár minut, a to zcela zdarma.

Výchozí stránkou pro službu **OneDrive** je www.OneDrive.com, kde se v pravé části stránky můžete do služby se svým existujícím **Microsoft účtem** přihlásit. Uprostřed stránky se nachází možnost **vytvoření nového účtu**. Během klasického registračního procesu máte tedy možnost získat účet pro všechny služby společnosti Microsoft. Po vytvoření účtu se vám ihned zobrazí pracovní prostředí služby **OneDrive**.

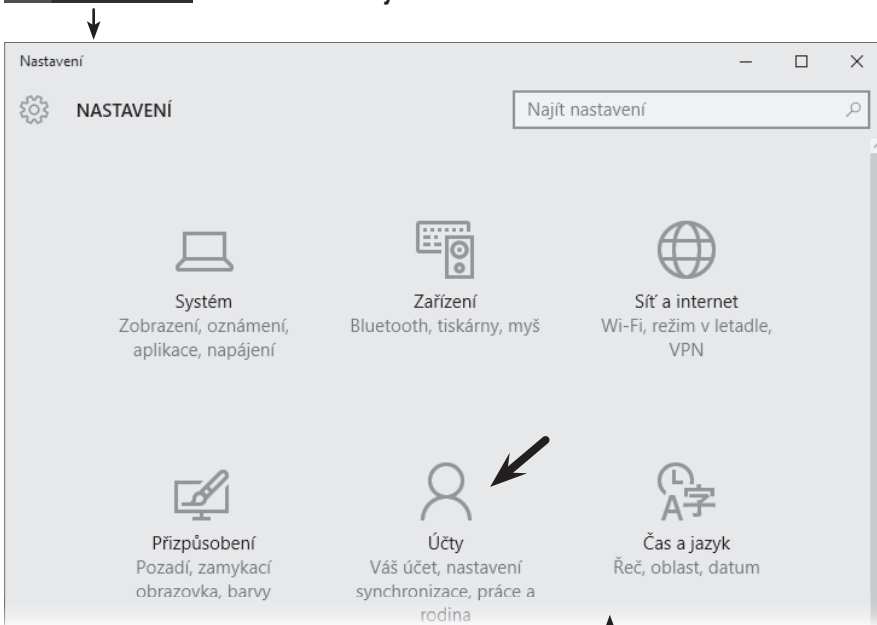
7. Uživatelské účty

I když v posledních letech neustále roste penetrace klasických i přenosných počítačů, většinou na jednom počítači pracuje více uživatelů. A protože má každý uživatel svoje vlastní požadavky na nastavení systému, pracovní prostředí, obrázek na ploše, oblíbené položky v internetovém prohlížeči a především, každý uživatel má svá vlastní soukromá data, je vhodné takové uživatele oddělit do uživatelských účtů. Nejedná se o záležitost nikterak novou a uživatelské účty jsou součástí systému **Windows** již velice dlouhou dobu, nicméně s **Windows 10** přichází několik zásadních novinek, které se uživatelských účtů týkají.

K nastavení a konfiguraci účtů se dostanete prostřednictvím nabídky **Start**, klepnutím na ikonu **Nastavení**. V dialogovém panelu **Nastavení** je to pak ikona **Účty**.



Alternativním přístupem k nastavení účtů je možnost klepnutí pravým tlačítkem myši na tlačítko **Windows**, následně z rozevřené nabídky vyberte příkaz **Ovládací panel**, a následně v ovládacím panelu je to volba **Uživatelské účty**.



Dialogový panel **Nastavení**.

8. Bezpečnost

Zabezpečení operačního systému Windows je velice vděčným tématem příznivců i odpůrců tohoto systému a to již od dob **Windows XP**, ve které začal masivní nástup internetu a s ním i nových bezpečnostních hrozeb. Jednou z těch prvních reakcí na tyto hrozby byl ve druhém service packu pro zmiňované **Windows XP** bezpečnostní brána **Windows Firewall**, která byla automaticky zapnuta a chránila tak před hrozbami zvenčí. Microsoft samozřejmě nejenom, že vylepšoval funkce tohoto firewallu, ale přidával nové a nové nástroje a možnosti zabezpečení operačního systému Windows, kdy v současném systému **Windows 10** se dá poměrně s klidem říci, že nepotřebujete žádný jiný bezpečnostní software (pochopitelně, že tvůrci těchto bezpečnostního produktů se vás budou snažit přesvědčit o opaku, otázkou pak je, jakým testům a marketingovým lákadlům uvěříte právě vy). Ještě ve **Windows 7** bylo zapotřebí pro komplexní zabezpečení doinstalovat minimálně nějaký antivirový program (a je jedno, zda to byl nějaký zdarma dostupný nebo placený), ale i to je ve **Windows 10** minulostí.

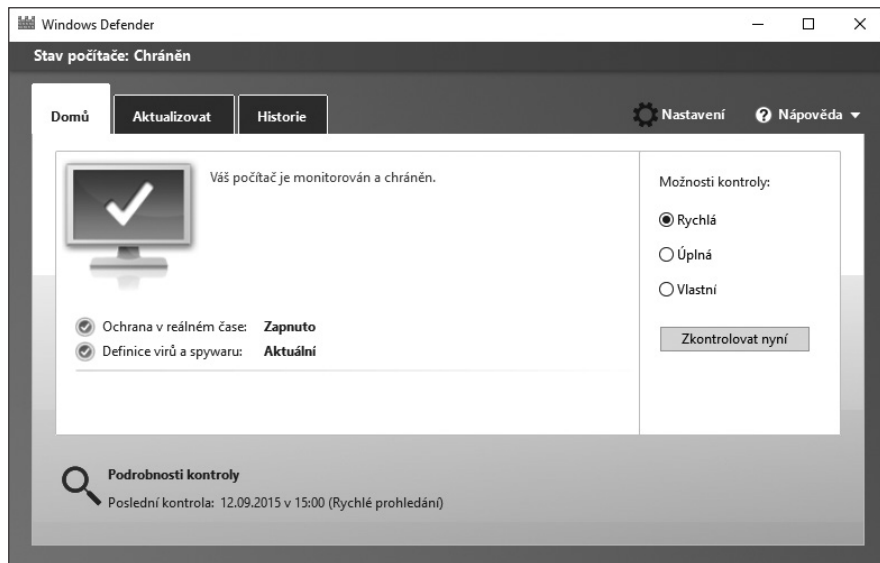
8.1 Windows Defender

Windows Defender je název nového a komplexního bezpečnostního nástroje, se kterým se uživatelé setkají ve **Windows 10**. Název to není úplně nový, protože se tento produkt nacházel již ve **Windows 7** a **Windows Vista**, ale v těchto systémech se jednalo o „pouze“ antimalwarové a antispyswarové řešení. Chyběla ta poměrně důležitá část, která by řešila i antivirovou kontrolu a ačkoliv měl **Microsoft** připraveno řešení v podobě zdarma dostupného antivirového programu **Microsoft Security Essentials**, bylo nutné jej do systému doinstalovat a to už byl (pro někoho zbytečný a pro někoho obtížný) krok navíc. Vývoj těchto bezpečnostních produktů by se dal tedy shrnout do následující rovnice

Windows Defender ve Windows 10 = Windows Defender ve starších verzích + Microsoft Security Essentials.

Uživatelé tak v ceně licence systému **Windows 10** získávají i antivirový, antimalwarový a antispyswarový program, navíc program, který je velice kladně hodnocen a který uživatele zbytečně neobtěžuje častými hláškami a svúj běh a aktualizace se stará víceméně sám. Mnoho uživatelů **Windows 10** o něm ani vůbec neví (pochopitelně kromě upozornění na nějaký bezpečnostní problém) a dle názorů mnoha IT odborníků to tak má být.

Windows Defender je tedy samostatná bezpečnostní aplikace, kterou si ale v případě potřeby můžete kdykoliv spustit a provést ruční kontrolu, změnit nastavení mnoha parametrů apod. Pokud si tedy **Windows Defender** přes nabídku **Start** spustíte, zobrazí se vám následující okno.



Jak vidíte, okno aplikace je rozděleno do tří záložek a barevný styl aplikace se mění podle stavu aplikace. Zejména běžným a ne moc zkušeným uživatelům by mohlo stačit oznámit, že pokud je vše zelené, je to dobře a o nic se nestarejte a byla by to částečně pravda.

Na kartě **Domů** tedy vidíte bezpečnostní stav počítače a aplikace, vidíte, zda je **Windows Defender** aktivní, zda je aktuální databáze antivirových definicí a uživatel má v pravé části možnost (v případě podezření apod.) provést rychlou, úplnou nebo vlastní kontrolu.

- **Rychlá kontrola** trvá pouze několik desítek vteřin a kontroluje nejběžnější systémové lokace. Oproti tomu **Úplná kontrola** prověří všechny disky a všechny složky, podsložky a soubory v počítači a trvá o mnoho déle. Pokud si chcete sami vybrat, jaké lokace budou prohledávány, můžete si zvolit **Vlastní kontrolu** a vybrat, jaké disky a oddíly budou kontrolovány.
- Na druhé kartě **Aktualizovat** máte přehled o tom, jakou máte nainstalovanou verzi definic virů a spywaru a kdy byla provedena poslední definice. Pokud chcete, tak v případě potřeby můžete stisknutím tlačítka **Aktualizovat** provést ruční aktualizaci těchto definic.



10. Síť a internet

V dnešní době je již téměř nemyslitelné používat počítač, tablet či mobilní telefon bez připojení k internetu. Všechny moderní operační systémy jsou s internetem natolik provázány, že bez aktivního připojení přicházíte o velkou část jejich funkcionality. Velkým pokrokem v propojení s internetem je i systém **Windows 10**. Vždyť vestavěná aplikace **OneDrive** a desítky dalších, které pro svou funkci potřebují připojení k internetu, to jen dokazují. A to nemluvě o jedné z největších novinek tohoto systému – přihlašování online účtem a synchronizace nastavení napříč více počítači, jak jinak než také přes internet.

10.1 Klasická síť

Pokud se budeme bavit o klasické počítačové síti, máme většinou na mysli klasickou síť rozvedenou po kabelech ve firmě, škole či doma. Jedná se o tzv. **LAN (Local Area Network)**, **Ethernet kabely s koncovkou RJ45**, který se připojuje na jedné straně do počítače, resp. do jeho **síťové karty**, na druhé straně pak do dalšího síťového prvku, nejčastěji **switche** nebo **routeru**. Vzhledem k tomu, že v dnešní době neuvěřitelně roste penetrace mobilních zařízení, je mnohem častější vytváření **bezdrátové Wi-Fi sítě** nebo alespoň její kombinace s drátovou, proto je více informací uvedeno v následující části.

10.2 Bezdrátové sítě

Zařízení, které je dneska bezdrátově možné zapojit do **Wi-Fi (Wireless Fidelity)** sítě je opravdu mnoho. Mobilní telefony, notebooky, netbooky, ultrabooky, tablety, čtečky knih, ale i televize či dokonce ledničky ukazují, jak je připojení k internetu čím dál více žádoucí. Proto se s Wi-Fi můžete setkat dnes opravdu všude. Pokud se ale budeme bavit zejména o připojení domácích zařízení, nejčastěji bývá takové řešení provedeno tak, že od poskytovatele připojení k internetu dostanete krabičku (**router**) s podporou Wi-Fi a k této Wi-Fi síti se následně připojujete buď přednastaveným (tím

nemám na mysli prvotním, základním) heslem či si jej sami nakonfigurujete. Druhým řešením je, že pokud modem od poskytovatele internetu nemá Wi-Fi funkcionalitu, můžete si jí doplnit poměrně snadno právě již zmiňovaným Wi-Fi routerem, který propojíte kabelem s modemem. Ať tak nebo tak, většinou připojení v domácnostech funguje tak, že klasické stolní počítače jsou připojeny přes kabel a ostatní mobilní zařízení přes Wi-Fi. Nicméně nemusí to být pravidlem, a pokud máte stolní počítač na druhé straně domu/bytu, než je vyveden bezdrátový router, je možné i do klasického počítače pořídit bezdrátovou kartu a nebyť tak vůbec omezen umístěním tohoto počítače.

U bezdrátových sítí je ale nutné mít na paměti, že nekončí u zdí vašeho bytu/domu, ale že se šíří podstatně dále a to i až několik desítek metrů. Asi byste nebyli rádi, když by se na vaši bezdrátovou síť připojovala půlka paneláku nebo ulice, nehledě na možnost odchyťování dat. Proto je velmi nutné nastavit (viz níže) u vašeho bezdrátového routeru, který vytváří Wi-Fi síť, nastavit **dostatečné zabezpečení**. Mezi tři základní prvky zabezpečení patří tyto:

- **Nastavené heslo pro připojení** – doporučuje se **silné heslo** (délka 7 a více znaků, malá a velká písmena, číslice a ideálně i nějaké speciální symboly). Nicméně u bezpečnosti bezdrátových sítí je nutné vzít v potaz také další věc a tou je **typ šifrování**. Zcela jistě **zavrhňte síť bez hesla**, nicméně zcela jistě se setkáte s dalšími možnými typy šifrování a tím je **WEP**, **WPA** a **WPA2**. Nemá smysl podrobně rozebírat způsoby fungování těchto šifrovacích metod, takže jen jeden důležitý závěr – **z hlediska bezpečnosti volte vždy WPA2**.
- **Filtrování MAC adres** – každý bezdrátový adaptér (počítači, notebooku, tabletu, mobilu apod.) má z výroby přednastavenou jedinečnou, tzv. **MAC (Media Access Control) adresu**, kterou nemůže mít žádný jiný adaptér na světě. A na základě těchto MAC adres je možné filtrovat přístup k dané bezdrátové síti. Můžete tak nastavit, že pouze adaptéry se zadanými MAC adresami se mohou připojit. MAC adresu mobilního zařízení zjistíte většinou v systémových informacích, na počítačích se systémem Windows si stačí spustit příkazovou řádku a zadat příkaz `ipconfig /all`. Položku, jejíž hodnotu hledáme, se jmenuje **Fyzická adresa**. Stačí tedy najít ve výpise tohoto příkazu příslušný používaný bezdrátový adaptér a nalezenou adresu je možné zadat do konfigurace routeru v části, kde se filtrování MAC adresa nastavuje.



- **Skrytí názvu sítě** – další z prvků, které tvoří komplexní zabezpečení vaší bezdrátové sítě je **možnost skrytí názvu sítě** (tzv. **SSID**). Proč případnému útočníkovi zjednodušovat situaci tím, že mu dáme informace, že nějaká síť vůbec existuje a navíc, jak se jmenuje. Často lze totiž z názvu sítě poznat, komu z okolí síť patří. Proto je možné v konfiguraci bezdrátového routeru nastavit, aby síť svoje SSID nevysílala. Pro připojení k této síti tak kromě hesla bude nutné zadat i název takové sítě.

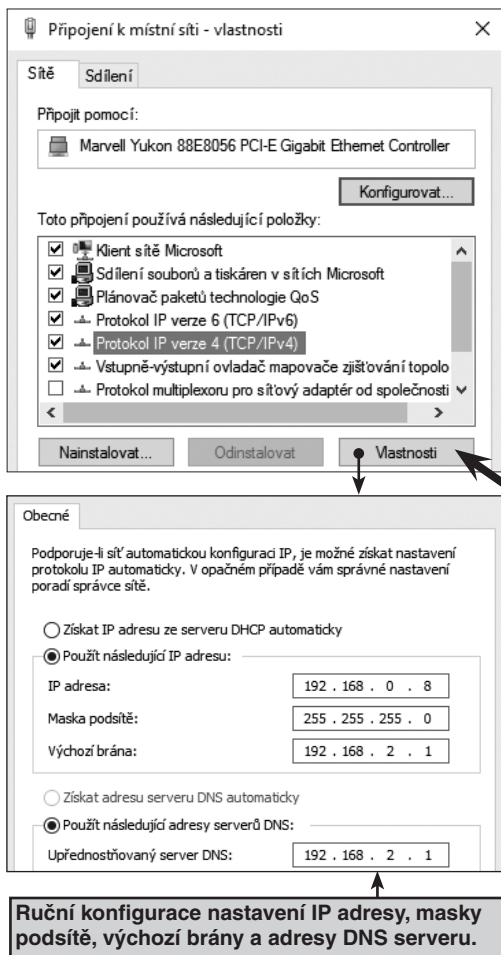
Výše uvedené a všechny další nastavení týkající se vaší Wi-Fi sítě se nastavují v **administraci bezdrátového routeru**. Do této administrace se dostanete dvojím způsobem. Prvním z nich je kabelové propojení počítače a routeru, druhým pak připojení k výchozí síti vytvořené v routeru z výroby, která je většinou bez hesla a jmenuje se jako výrobce routeru (např. ZyXEL). Po připojení k síti (ať již bezdrátově nebo drátově) stačí otevřít internetový prohlížeč a zadat výchozí adresu routeru (nejčastěji **192.168.0.1** nebo **192.168.10.1**) a administrátorské jméno a heslo. Najdete jej v dokumentaci k routeru nebo na spodní straně routeru, nejčastěji bývá kombinace **admin/admin** nebo **admin/12345** apod. První věc, kterou tedy po přihlášení do administrace je zapotřebí udělat, je **změna tohoto výchozího hesla**, protože to je přístupem ke všemu v rámci vaší Wi-Fi sítě. Následně v části pro vytvoření Wi-Fi sítě si **nakonfigurujete síť tak, jak potřebujete, nezapomeňte na bezpečnostní nastavení a celou konfiguraci uložte**.

10.3 Základní nastavení

Počítače mezi sebou komunikují na základě **TCP/IP protokolu** a každý počítač v síti musí mít nastavenou tzv. **IP adresu**. Jedná se o jedinečnou adresu v dané síti, podle které je počítač identifikován a podle které je v rámci sítě směrována komunikace. V drtivé většině případů mají již zmiňované routery aktivní tzv. **DHCP server**, který automaticky distribuuje IP adresy v rámci sítě všem počítačům, které si o ni „řeknou“ a tak není na klientských počítačích nutné nic nastavovat. Pokud jste však z nějakých důvodů nuceni IP adresu nastavit, není to nic složitého. Stačí si v **Ovládacích panelech** otevřít skupinu **Síť a internet** a v ní **Centrum síťových připojení a sdílení**. Případně je možné toto centrum otevřít přímo z nabídky **Start** nebo z nabídky zobrazené po klepnutí pravým tlačítkem myši na ikonu monitoru a kabelu v oznamovací části (vpravo) na hlavním panelu. V nově otevřeném okně klepněte vlevo na po-

ložku **Změnit nastavení adaptéru**, klepněte pravým tlačítkem na adaptér, u kterého chcete IP adresu změnit a vyberte poslední položku **Vlastnosti**. V dalším, nově otevřeném okně vyberte v dolní části seznamu položku **Protokol IP verze 4** a klepněte na **Vlastnosti**. Otevře se následující okno, kde se nastavují parametry síťového adaptéru, resp. jeho IP konfigurace.

- **IP adresa:** jedinečná adresa počítače v síti, žádné jiné aktivní zařízení v danou chvíli nemůže mít stejnou adresu. Nejčastěji se používají adresné rozsahy **192.168.0.x**, kde **x** je číslo, které je pro každé zařízení jiné, přičemž číslo **1** bývá určeno právě pro internetový modem či router.
- **Maska podsítě:** doplní se sama na základě zadané IP adresy.
- **Výchozí brána:** zde se zadává IP adresa zařízení, které vám poskytuje připojení k internetu, tudíž opět nejčastěji modem nebo router, jehož adresa bývá **192.168.0.1**
- **DNS server:** v našem modelovém případě se jedná o případ, který překládá doménová jména (www.computermedia.cz) na IP adresy, protože svět počítačů žádné takové domény ve skutečnosti nezná a v rámci sítí pracuje pouze s IP adresami.



Pokud je tedy vše správně propojeno a nastaveno a vaše zařízení získávají IP adresy z DHCP serveru nebo je mají nastavené ručně, mělo by být vše připraveno pro vzájemnou komunikaci počítačů v síti a pro možnost připojení těchto zařízení na internet.

- ☒ Získat IP adresu ze serveru DHCP automaticky
- ☒ Získat adresu serveru DNS automaticky

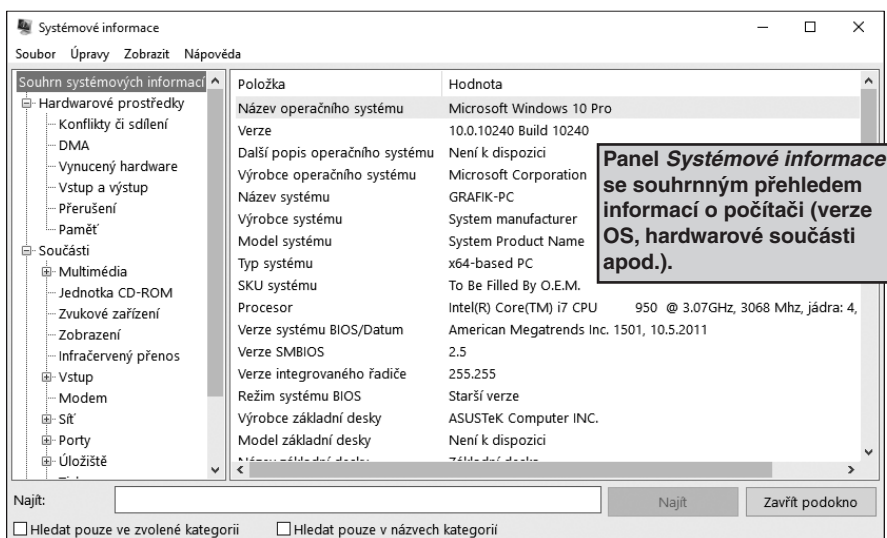
12. Další nastavení a řešení problémů

12.1 Kompletní systémové informace

Základní informace o daném počítači z hlediska hardware můžete vyčíst z ovládacího panelu **Systém**, ve kterém najdete informace o edici a bitové verzi systému, procesoru či operační paměti. V případě řešení problému ale budete určitě vy, nebo ten, kdo vám s řešením pomáhá, vyžadovat komplexnější informace o systému jako celku. Takové informace lze najít v komponentě **Systémové informace**, kterou nejrychleji spustíte z nabídky **Start** zadáním příkazu `msinfo32`. Po jejím spuštění se zobrazí okno s navigačním stromem, které je rozděleno do tří základních kategorií:

- hardwarové prostředky,
- součásti,
- programové prostředí.



Každou z těchto větví lze pochopitelně rozbalit a uvnitř pak naleznete podrobnější položky. Jakmile na některou z nich klepnete, zobrazí se v pravé části okna podrobnější informace.



13. Klávesové zkratky






Nejpoužívanější klávesové zkratky ve Windows 10

V tomto seznamu najdete nejpoužívanější klávesové zkratky pro operační systém **Windows 10**.

Klávesová zkratka	Význam
CTRL+C (nebo CTRL+INSERT)	Zkopírování vybrané položky.
CTRL+X	Vyjmutí vybrané položky.
CTRL+V (nebo SHIFT+INSERT)	Vložení vybrané položky.
CTRL+Z	Vrácení akce zpět.
ALT+TAB	Přepínání mezi spuštěnými aplikacemi.
ALT+F4	Zavření aktivní položky nebo ukončení aktivní aplikace.
 +L	Uzamčení počítače nebo přepnutí účtů.
 +D	Zobrazení a skrytí plochy.

Nové klávesové zkratky ve Windows 10

Následující tabulka obsahuje klávesové zkratky, se kterými se můžete nově setkat ve **Windows 10**.

Klávesová zkratka	Význam
 +A	Otevření tzv. Centra akcí .
 +S	Otevření hledání.
 +C	Otevření Cortany v režimu naslouchání. (Poznánka: Cortana je dostupná jenom v některých zemích nebo oblastech a taky některé funkce Cortany nemusí být dostupné všude. I pokud Cortana není dostupná nebo je vypnutá, pořád můžete používat hledání.)
 +TAB	Otevření Zobrazení úkolů .
 +CTRL+D	Přidání virtuální plochy.

Tabulka přehledu nových klávesových zkratk pokračuje na následující straně. ▶